

Statistik vedrørende Ulykkesforsikring af Arbejdere i Danmark, samt Omkostningerne derved.

Af
Th. Sørensen.

Tanken om at faa Arbejdernes Kaar forbedrede gennem en ved Lov ordnet Arbejderforsikring, hvorved da Braaden muligvis kunde blive brudt af det sociale Spørgsmaal, har jo længe været oppe. Rundt omkring i Evropa har den i de senere Tiaar givet Anledning til en udførlig Diskussion, hvori Videnskabsmænd, Arbejdsgivere og Arbejdere have deltaget. Udbyttet blev foreløbig Forslag i Overflod, af hvilke Flertallet ganske vist var Døgnfluer, men dog enkelte naaede frem til at blive optagne i politiske Partiers Programmer. Den afgørende Impuls til at føre Tanken ud i Livet, skyldes imidlertid Tyskland, hvor de paa Forbedring af Arbejdernes Kaar rettede Bestræbelser efter forskellige Forsøg, som bekendt, have faaet Udtryk i de to Love om Arbejdernes Forsikring mod Følgerne af Sygdom og mod Følgerne af Ulykkestilfælde. Af den tyske Regering er dette blevet betegnet som de første Skridt, der gennem Rækker af Aar tænkes efterfulgte af flere. Det nærmest liggende turde da være Alderdomsforsikring (Alderdoms-

forsørgelse), hvortil maaske som Slutstenen kunde træde en Forsikring af Arbejderne mod Følgerne af Arbejdsløshed (Kriseforsikring), dersom en saadan ellers er realisabel. Fremtiden faar at vise, om det bliver muligt for nogen tysk Regering at gennemføre et saa vidtgaaende socialpolitisk Program, hvor gode Chancerne end kunne forekomme for Tiden.

I hvilket Omfang det i andre Lande er lykkedes at faa Arbejderforsikringen ordnet ved Lov, skulle vi ikke ved denne Lejlighed komme ind paa. Her skal kun med et Par Ord omtales, hvorledes det i saa Henseende stiller sig i Danmark. Som bekendt, har Lovgivning om Arbejderforsikring hidtil i dette Land kun været forsøgt paa et Omraade, men til Gengæld hører dette blandt dem, der just ikke frembyder de mindste Vanskeligheder. Dels gennem det private Initiativ, dels af Regeringen er der nemlig indbragt Forslag om Oprettelse af en Alderdomsforsørgelsesanstalt, af hvilke Forslag imidlertid intet opnaaede at faa Lovsform. Hos os er der altsaa endnu tabula rasa. Derimod er der ved Siden af de nævnte Forslag tilvejebragt Forarbejder i forskellige Retninger, som i Forbindelse med mere eller mindre detaljerede Lovudkast skyldes flere Kommissioner, der ere blevne nedsatte med Arbejderforsikringen for Øje. Af disse Forarbejder turde være tilstrækkelig bekendt, hvad der fremkom fra den store Arbejderkommission i Halvfjerdserne. Men inden denne lille Afhandling naar at komme i Trykken, vil vel ogsaa for Offenheden foreligge Betænkning fra den i 1885 nedsatte Kommission, der havde til Opgave at overveje Spørgsmaalet om Arbejdernes Forsikring mod Følgerne af Ulykkestilfælde, hvortil senere føjedes Ordningen af

Sygekasseinstitutionen. Med Betænkningen vil følge en »Statistisk Fremstilling af Ulykkestilfælde under Arbejde i Kongeriget Danmark for Femaaret 1880—84«. Da denne Statistik vel næppe i sin Helhed tør antages at blive kendt udenfor en snevrere Kreds, medens det maaske tør forudsættes, at dens Hovedindhold ikke vil være uden Interesse for Almenheden, har nærværende Forfatter, hvem det som Medlem af Kommissionen blev overdraget at udarbejde Statistiken, faaet Redaktionens Tilladelse til at fremkomme paa dette Sted med et Ud- drag af dens væsentligste Resultater.

De principielle Spørgsmaal, der træde frem, saa snart der bliver Tale om en Ulykkesforsikring af Arbejdere, lader jeg foreløbig ligge. Om der skal være Tvang eller Frihed; om det bliver Arbejdsgiverne, Arbejderne, eller Samfundet, der enkeltvis eller i Forening komme til at bære Omkostningerne; om det vil være den privatretlige Erstatningspligt eller det offentligretlige Forsørgelseskrav, der bliver at akcentuere — alt dette faar at staa hen. Hvad enten man stiller sig paa det ene eller paa det andet Standpunkt, har det dog sin Betydning at vide, med hvor mange Ulykkestilfælde hos Arbejdere man aarlig kan vente at faa at gøre her i Landet. Først da vil man nemlig tilnærmelsesvis kunne danne sig et Begreb om Udgifterne, som Opgavens Løsning vil kræve, en Forudsætning, der er lige nødvendig, af hvilke Samfundslag end Udgifterne tænkes udredte.

Maaske vil det være rettest at forudsende en Bemærkning. Antallet af dem, der ved Ulykkestilfælde omkomme eller blive Invalidere, maa man ikke vente i det følgende at finde opgivet med den Nøjagtighed,

hvormed Statistikens Udøvere, særlig blandt Dilettanter, jævnlig udtrykke deres Resultater paa de forskellige Omraader. Det skal indrømmes, at der er noget fristende ved at drapere sig med denne tilsyneladende Præcision. En Kvotient f. Ex., der er angivet som et bestemt Tal maaske med flere Decimaler efter sig, har især i sidste Tilfælde noget imponerende ved sin Fremtræden, der er vel skikket til at falde Lægsfolk i Øjnene. Men Glansen, hvori Statistikerens kommer til at staa, er destoværre altfor hyppig købt paa Paalidelighedens Bekostning. Naar man ikke har et meget stort og nogenlunde fejlfrit Materiale for sig, er Fremgangsmaaden*) mildest talt en Uskik, der bliver desto mere forkastelig, jo mindre Materialet er — idet Spillerummet for Tilfældighederne herved følgelig bliver større, — eller jo flere Mangler, der har vist sig at klæbe ved det.

Med Fare for at synes at falde fra Scylla i Charibdis, lader jeg mig da nøje med at angive mine Re-

*) Det er dog ikke alene Dilettanter, der forsynde sig paa denne Maade; det kan hænde endog saa fremragende Statistikere som Tyskeren Dr. Engel. Saaledes var det af den tyske Regering i 1871 fremsatte Lovforslag om Arbejdsgiverens Erstatningspligt ledsaget af en af Engel udarbejdet Statistik over Ulykkestilfælde under Arbejde i de forskellige Erhverv, ifølge hvilken der f. Ex. ved Forstvæsenet faldt paa hvert 1000 Arbejdere 1,99 dødelig forløbende og 0,84 ikke dødelig forløbende Ulykkestilfælde. Her er selvfølgelig ikke alene Decimalerne det rene Humbug, men en af Kvotienterne er helt igennem umulig, eftersom der ikke gives det Erhverv, ved hvilket man kan vente at træffe flere dødelige end ikke dødelige Ulykkestilfælde. Dette kan næppe forudsættes at have været Engel ubekendt, men hvorfor saa gøre sig den Ulejlighed at udpynte med to Decimaler denne Modsigelse, der ovenikøbet fremtraadte ved 9 af 11 Erhverv?

sultater som liggende mellem to Yderpunkter, idetmindste som Regel. Men Grænserne ere selvfølgelig ikke dragne vilkaarlig, tværtimod støtte de sig til en overalt gennemført Beregning af Middelfejlen. En saadan Beregning maatte Forsigtigheden paabyde særlig ved den foreliggende Undersøgelse, hvortil Materialet kun var lille, hvorimod der, som vi senere skulle se, er Anledning til at vente, at det har været nogenlunde paalideligt.

Den ovenfor nævnte statistiske Fremstilling beskæftigede sig væsenlig kun med Ulykkestilfælde, der vare indtrufne under Arbejde — vel at mærke, i andres Tjeneste —, og som havde ramt lønnede Medhjælpere, hørende til Arbejdernes Kreds, det vil sige: Haandværksarbejdere, industrielle Arbejdere, Daglejere og Tjenestetyende. Formaalet for Kommissionens Overvejelse skulde jo nemlig være Ordningen af en Ulykkesforsikring særlig for Arbejdere. Men da det — i Lighed med, hvad der i andre Lande dels var sket, dels viste sig en afgjort Tendens henimod — turde ventes med en vis Sandsynlighed, at Omkostningerne ved en saadan Forsikring nærmest vilde blive lagt paa Arbejdsgiverne, var det hermed givet, at Interessen hovedsagelig knyttede sig til de Ulykkestilfælde, der indtraf under Arbejde for andre. Bortset herfra, vare de anførte Begrænsninger imidlertid ogsaa dikterede af praktiske Grunde. Hvad saaledes angaar, at jeg holdt mig indenfor Arbejdernes Kreds, da kunde det ind-

samlede Materiale, som vi senere skulle se, kun ventes at give brugelige Oplysninger om de herhen hørende Individder, medens det for andre Samfundslags (Arbejdsgivernes) Vedkommende maatte frembyde meget store Lakuner. At dernæst Ulykkestilfælde, der vare indtrufne udenfor Arbejde, ikke blev medtagne, kunde allerede forsvares derved, at de paagældende utvivlsomt ere forholdsvis sjældne, forsaavidt man da har de alvorlige Ulykkestilfælde overvejende for Øje.

Ved en Statistik over Ulykkestilfælde hos Arbejdere, der skulde tjene som Ledetraad ved Diskussionen om en eventuel Forsikringslov, gjaldt det først og fremmest om at faa oplyst Antallet af de svære Tilfælde, der medførte Død eller Invaliditet. Det er nemlig disse, der betinge den aldeles overvejende Del af Udgiften for en Forsikringsanstalt, naar da Erstatningen skal være istand til at fri dem, der ere blevne Invalidere, eller de omkomnes Efterladte fra at søge Fattigvæsenet om yderligere Hjælp, ligesaa lidt i Fremtiden som strax. Ved en over hele Tyskland for 4 Maaneder af 1881 anstillet Undersøgelse viste det sig saaledes, at de Ulykkestilfælde, der ikke medføre blivende Følger, kunde beregnes at foraarsage en aarlig Udgift af 2,700,000 Mk., medens de, der medføre blivende Følger, skulde komme til at koste en eventuel Forsikringsanstalt 13,800,000 Mk. om Aaret (Kapitaldæknings-systemet). Hertil kommer, at de økonomiske Følger af de lettere — derimod ikke af de svære — Ulykkestilfælde kunne bæres af Nutidens Sygekasser, og hidtil ogsaa som Regel ere baarne af disse paa de Steder, hvor saadanne findes, saaledes at de for den Sags Skyld nok i Fremtiden lod sig vise sammesteds hen. Yder-

mere trang de praktiske Forhold ligefrem til at fæste Hovedopmærksomheden paa de Død eller Invaliditet fremkaldende Ulykkestilfælde. Som vi senere skulle se, aabnede nemlig Maaden, hvorpaa Materialet blev tilvejebragt, kun ringe Sandsynlighed for, at det kunde lykkes at saa blot Flertallet af de lettere Ulykkestilfælde frem, medens der var gode Udsigter til at faa nogenlunde udtømmende Oplysninger om de svære.

Det paa Kommissionens Foranstaltning indsamlede, og til Grund for Statistiken liggende, Materiale omfattede Femaaret 1880—84. For Københavns Vedkommende hidrørte det fra Politirapporterne over Ulykkestilfælde, i Forbindelse med Uddrag af Sygejournalerne for Frederiks Hospitals og Kommunehospitalets kirurgiske Afdelinger. Udenfor København var det de medico-legale Dødsattester for hele Landet, i Forbindelse med Uddrag af Journalerne fra Sygehusene i Frederiksborg Amt, der afgav Materialet. Vi skulle med det samme undersøge Paalideligheden og Rækkeviden af de, ad hver af disse Veje indhentede. Oplysninger.

For Hovedstadens Vedkommende havde man det i sin Haand at faa Rede paa alle de Ulykkestilfælde, der have medført Døden øjeblikkelig eller næsten øjeblikkelig. Den Art Dødsfald skulle nemlig meldes til Politiet, for da her ligesom i det øvrige Land at gøres til Genstand for en retslig Undersøgelse. Resultatet af denne (den medico-legale Dødsattest) fulgte hver Gang med Politirapporten, hvilken sidste gennemgaaende gjorde det muligt endvidere at fastslaa, om Dødsfaldet var indtruffet under Arbejde eller ikke, samt til hvilken Samfundsklasse den tilskadekomne hørte. Oplysningerne om de paa et senere Stadium indtraadte Dødsfald

efter Ulykkestilfælde blev derimod søgt paa Hospitalerne. Var denne Vej fyldestgørende? Med stor Sandsynlighed tør det i Hovedstaden forudsættes, at Haandværksarbejdere, industrielle Arbejdere, Daglejere og Tjenestetyende, der rammes af svære Ulykkestilfælde, som kunne have Døden til Følge, ville blive behandlede paa Hospital saa godt som alle, af Hensyn til de for Behandlingen af saadanne Læsioner ugunstige Forhold i de paagældendes Hjem. Mindre havde det da at sige, at Hospitalerne paa ingen Maade kunde ventes at give brugelige Oplysninger om de dødelig forløbende Læsioner, som vare forekomne udenfor Kredsen af de nævnte Arbejdere, thi der var, som berørt, ingen særlig Opfordring til at beskæftige sig med de øvrige Samfundslag. Hvad der ovenfor er anført om Læsionerne, der medføre Døden paa et senere Stadium, gælder ogsaa nogenlunde om dem, der medføre Invaliditet. For de sidstes Vedkommende kunde man derfor ligeledes vente at finde de ønskede Oplysninger paa Hospitalerne. En Mangel fandtes der imidlertid ved Sygejournalerne, nemlig at det jævnlig ikke fremgik tydelig af dem, om Læsionen var indtraadt under Arbejde eller ikke. For største Delen lod Manglen sig dog afhjælpe ved at konferere Journaluddragene med Politirapporterne — mange af de alvorlig tilskadekomne indlægges jo paa Politiets Foranstaltning —, idet Rapporten altid gav Klarhed over dette Punkt. I de Tilfælde, hvor Konferering var umulig, blev Vedkommende henført under de tvivlsomes Kategori, o: tvivlsomt, om Læsionen var indtraadt under Arbejde eller ikke. Hvad endelig angaar de Ulykkestilfælde, der ikke efterlade blivende Følger, kunde hverken Politi-

rapporterne eller Hospitalsjournalerne forudsættes at give blot tilnærmelsesvis fyldestgørende Oplysninger om dem. I Statistiken blev der derfor, som berørt, kun taget ringe Hensyn til disse, og her ville vi aldeles se bort fra dem.

For det øvrige Lands Vedkommende gjorde Ligsynsloven det muligt — ligesom i Hovedstaden — at optegne alle de Ulykkestilfælde, der have medført Døden øjeblikkelig eller næsten øjeblikkelig, idet man nemlig havde til Raadighed de af Embedslægen og Politimesteren i Forening udstedte medico-legale Attester. Derimod var det af disse ikke altid let at faa frem, om den paagældende var omkommen under Arbejde, eftersom der her ikke som Supplement medfulgte Politirapporter. Forudsætningen for, at noget saadant overhovedet lod sig gøre, var da, at de Omstændigheder, hvorunder Ulykkestilfældet indtraf, fandtes nøjagtig beskrevne i Attesten. I de heldigvis sjeldne Tilfælde, hvor dette var undladt, blev den omkomne henført under de tvivlsommes Kategori. Om de Læsioner, der først paa et senere Stadium ende dødelig, eller som medføre Invaliditet, blev der udenfor København kun søgt Oplysning gennem Sygehusene i Frederiksborg Amt. Da der imidlertid paa disse, hvis Udgifter dækkes af Amtsrepartitionsfonden, ydes Amtets Beboere gratis Ophold og Behandling, kunde man ogsaa nok vente, at for Frederiksborg Amts Vedkommende vilde den Art svære Ulykkestilfælde blive behandlet her og ikke i Hjemmet, forsaavidt de da ramme de gentagne Gange nævnte 4 Kategorier af Arbejdere. Derimod bød ikke de paagældende Sygehuse, lige saa lidt som de københavnske Hospitaler, tilstrækkelig Garanti for at faa et paalideligt

Overblik over Læsionerne, der forløbe uden at efterlade blivende Følger, fra hvilke vi derfor ogsaa udenfor København se helt bort i dette Resumé. Hvor det ikke fremgik af Journalerne, om Ulykkestilfældet var indtraadt under Arbejde eller ikke, blev Vedkommende, som sædvanlig, henført blandt de tvivlsomme.

Idet det udenfor Hovedstaden tilvejebragte Materiale altsaa for en stor Del af Læsionernes Vedkommende kun hidrørte fra et enkelt Amt, var der Opfordring til at forsøge paa at kontrollere Resultaterne. Som Supplement blev derfor benyttet Materialet til min tidligere »Statistik over Ulykkestilfælde under Arbejde«. Denne Undersøgelse, der hvilede paa Meddelelser fra samtlige Læger, omfattede dødelig og ikke dødelig forløbende Læsioner hos de samme 4 Kategorier af Arbejdere, men den begrænsede sig til en enkelt Landsdel (Jylland) og et enkelt Aar (1880). Da man vel nok kan gaa ud fra, at Forholdene næppe differere i det væsentlige, saasnart vi komme udenfor København — jeg tillægger det saaledes ikke nogen afgørende Betydning, at Agerbrugsmaskiner maaske nok benyttes hyppigere i Frederiksborg Amt end i andre danske Amter —, maatte de to Statistiker egne sig ret godt til at kontrollere hinanden. Ved den ene forelaa der nemlig Oplysninger fra en større Landsdel for et enkelt Aar, ved den anden fra en lille Landsdel for et Femaar. Heldigvis viste det sig, at Resultaterne vare i ganske god Overensstemmelse. En Fordel var det ydermere, at Materialet i begge Tilfælde var bearbejdet af den samme, idet man da havde Sikkerhed for, at Invaliditetsbegrebet var opfattet paa ensartet Maade. Dette Begreb afhænger nemlig, som vi senere skulle se, delvis af et Skøn.

Jeg har anset for nødvendigt at give en saa fyldig Fremstilling af Maaden, hvorpaa Materialet er tilvejebragt, med de derfra stammende Fortrin og Mangler, for at Læserne kunne blive sat istand til at danne sig en Mening om Paalideligheden af Undersøgelsens Udbytte. Dette gaar jeg nu over til at meddele, idet følgende bedes erindret: Talen er om de Dødsfald og Invaliditetstilfælde — hvad der menes med de sidste, vil fremgaa senere —, der aarlig kunne ventes at indtræffe her i Landet som Følge af Ulykkestilfælde under Arbejde for andre, forsaavidt disse da ramme Haandværksarbejdere, industrielle Arbejdere, Daglejere og Tjenestetyende. København vil blive betragtet for sig, og det øvrige Land for sig. Ved Beregningen af den relative Hyppighed vil der blive set bort fra de tvivlsomme Tilfælde, hvilket nok lod sig forsvare, eftersom de ikke vare talrige, og de desuden af Grunde, som jeg ikke her skal komme ind paa, overvejende tør antages at være indtrufne udenfor Arbejde.

Først stillede sig det Spørgsmaal frem til Besvarelse, om Dødsfald og Invaliditet efter Ulykkestilfælde under Arbejde virkelig frembyder en saa stor Regelmæssighed i Optræden, at man kan forud beregne det aarlig indtrædende Antal af disse Begivenheder, naar der da gives Tilfældighederne et vist begrænset Spille- rum. Med andre Ord: gælder »Loven for de store Tal« paa dette Omraade? Finder dette ikke Sted, bliver det jo vanskeligt for en Forsikringsanstalt at op-

stille en rationel Præmietarif, selv om den havde en nok saa paalidelig Statistik at støtte sig til. Der vilde da i alt Fald udkræves Erfaringer fra en meget lang Aarrække.

At dømme efter det foreliggende Materiale, synes Svaret at maatte blive bejaende. Forsøgene viste Overensstemmelse med »Lovens« Fordringer overalt, hvor Forholdene tillod en saadan Prøve, nemlig ved de i Femaaret forekomne saavel Dødsfald som Invaliditetstilfælde i København, samt ved de øjeblikkelig indtraadte Dødsfald udenfor København. Mere afgørende vilde Resultatet dog have været, dersom Undersøgelsen havde omfattet flere Aar, end Tilfældet var. Jeg skal anføre et enkelt af Forsøgene, for at gøre den derved anvendte Fremgangsmaade klar.

Det i København hvert Aar af Femaaret konstaterede Antal af Ulykkestilfælde under Arbejde, der medførte Døden hos de 4 Kategorier af Arbejdere, er sammenholdt med det for disse sidste beregnede normale Antal af saadanne Dødsfald. Som Norm er benyttet den for hele Femaaret fundne Kvotient, og det aarlige Antal Arbejdere, der tillige maa kendes for at kunne beregne det normale Antal af Dødsfaldene, er udfunden ved Interpolation. Hertil afgav Folketællingerne i 1880 og 1885 Udgangspunkterne:

	Virkeligt Antal af Dødsfald.	Normalt Antal af Dødsfald.
1880.....	19 (2 tvivls. Tilf.)	15 (17)
1881.....	17 (2 do.)	16 (18)
1882.....	13 (4 do.)	17 (19)
1883.....	18 (1 do.)	18 (20)
1884.....	17 (1 do.)	19 (21)

De Tal i anden Række, der ere anførte i Parenthes, ere beregnede paa Grundlag af Medtagelsen af de tvivlsomme Tilfælde. Det viser sig, at hvad enten vi medtage disse eller ikke, fremtræder der god Overensstemmelse med Loven for de store Tal. Afvigelsen mellem de virkelige og de normale Tal — Udslaget — naar nemlig kun at blive af Størrelse som Middelfejlen. der er ca. 4, respektivt i 1 og i 2 af Aarene.

Efterat man har faaet denne Antydning af, at Sandsynlighedsregningen lader sig benytte paa det paa-gældende Omraade, skal jeg nu referere Resultatet af Forsøget paa at fastslaa den aarlige Hyppighed af disse Begivenheder. Hyppigheden er bestemt relativt til Indvaanerantallet, hvilket gælder saavel i som udenfor Hovedstaden. Det vil næppe være nødvendigt at gøre opmærksom paa, at Muligheden for at sammenligne Kvotienterne fra de to Steder hermed er udelukket, idet det jo ikke er givet, at Forholdet mellem Antallet af Arbejdere og af Indvaanere er det samme begge Steder. Forsaavidt er dette imidlertid ogsaa ligegyldigt, som en saadan Sammenligning i alt Fald ikke frembød nogen praktisk Interesse. At bestemme Hyppigheden relativt til Antallet af Arbejdere i de 4 Kategorier, hvad der i flere Retninger vilde have været at foretrække, lod sig ikke godt gøre udenfor København, naar man da, saa vidt muligt, vilde undgaa de store Fejlkilder. Her foreligger nemlig Vanskeligheden ved at holde Husmænd, der leve alene af eget Jordbrug, ude fra dem, der ved Siden af at drive et saadant gaa paa Dagleje, hvilket har til Følge, at Statistisk Tabelværk vistnok er langt fra at være paalidelig i sin Opgivelse af Arbejds-

mændenes Antal paa Landet. Derimod blev det forsøgt i København.

Af Dødsfald efter Ulykkestilfælde under Arbejde skulde man da udenfor København kunne vente, at der paa de 4 Kategorier af Arbejdere faldt aarlig mellem 4 og 7 for hvert 100,000 Indvaanere. Gaa vi ud fra den for Midten af Femaaret beregnede Folkemængde, vilde det absolute Tal i 1882 have ligget mellem 70 og 120*). Kvindekønnets Andel viser sig at være forsvindende, idet det kun udgør nogle faa (5) Procent. Paa Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere alene skulde der falde aarlig mellem 1 og 4 Dødsfald for hvert 100,000 Indvaanere; det absolute Tal kunde da i 1882 ansættes til at have ligget mellem 20 og 70 for de to Kategorier. Det maa bemærkes, at der under industrielle Arbejdere som værende de, der ligge Jernbanernes Personale nærmest, er optaget: Togpersonalet i snævrere Forstand, Ledvogtere samt Arbejdsmænd ved Banerne.

Af Hensyn til, at de pludselige Dødsfald af den Art have været Genstand for en, samtlige Provinskøbstæder og Landdistrikter omfattende, særlig Undersøgelse, skulle vi komme lidt nærmere ind paa dem, forsaavidt de give Anledning til yderligere Bemærkninger.

De hos Haandværksarbejdere indtrufne pludselige Dødsfald ramte saa godt som udelukkende saadanne, der vare beskæftigede ved Bygningsarbejde. Af de omkomne

*) I den oprindelige Undersøgelse forelaa ikke denne Angivelse af det absolute Tal, som her under Tilknytning til et bestemt Aar overalt er føjet til Kvotienten. Hensigten dermed vil fremgaa af Slutningsafsnittet.

industrielle Arbejdere hørte ca. $\frac{1}{4}$ under Mølleindustrien, ca. $\frac{1}{5}$ under Teglværksindustrien, medens ligeledes $\frac{1}{5}$ vare lavere Funktionærer og Arbejdsmænd ved Jernbanerne. Skønt der i den Statistik, som her resumeres, foreligger et Forsøg paa at beregne den relative Hyppighed for hver af de tre Beskæftigelser — vel at mærke, relativt til Antallet af levende Arbejdere —, skal jeg dog ikke komme ind derpaa. Der mangler nemlig Muligheden for Sammenligning med andre mindre farlige industrielle Erhverv, idet det paa Grund af det lille Materiale ikke var tilraadeligt, at man i det enkelte gik videre med denne Beregning af den relative Hyppighed, naar man da ikke altfor meget vilde give sig Tilfældighederne i Vold. Forøvrigt vilde en saadan Sammenligning, selv om den havde været mulig, ogsaa kun haft begrænset Interesse, eftersom det maa erindres, at et Erhverv kan disponere forholdsvis stærkt til Læsioner, der øjeblikkelig eller næsten øjeblikkelig maa medføre Døden, uden derfor nødvendigvis i samme Grad at disponere til Læsioner, der først paa et senere Stadium have Døden til Følge.

Af de hos Arbejdsmænd indtrufne pludselige Dødsfald skyldtes over Halvdelen Brøndsætning samt Arbejde i Mergel-, Grus-, Sand-, Ler- eller Kalkgrav, med andre Ord: Nedstyrtning af Jordmasse. Den Formodning ligger da nær, at dersom man opnaaede Mulighed for at konstatere Antallet af de ved disse Arbejdsformer beskæftigede Individider, saa turde det nok vise sig, at i Retning af at fremkalde Fare for pludselige Dødsfald staa de paagældende Beskæftigelser ligesaa højt eller maaske snarere højere end de tre ovenfor nævnte Erhverv. Blandt disse er der forøvrigt et, nemlig Tegl-

værksindustrien, ved hvilket Nedstyrtning af Jordmasse netop spillede en væsenlig Rolle som Aarsag til Ulykkestilfælde. Man vil dog maaske modtage et endnu stærkere Indtryk af Faren ved Jordudgravning eller, om man vil, af Uforsigtigheden, hvormed den foregaar, naar man hører følgende. Udenfor København betingede denne Beskæftigelse ligesaa mange Ulykkestilfælde med øjeblikkelig Død til Følge, som der var indtruffen hos de industrielle Arbejdere, og $\frac{1}{4}$ af dem, der vare indtrufne hos alle 4 Kategorier af Arbejdere tilsammen. Foruden Arbejdsmænd var selvfølgelig ogsaa Tjenesteyende paa Landet stærkt udsatte for at omkomme paa denne Maade. For de sidst nævnte havde imidlertid Kørsel og Pasning af Kreaturer hver for sig en endnu større Betydning; af de hos dem forekomne Dødsfald hidrørte saaledes henimod $\frac{1}{7}$ alene derfra, at Vedkommende (Røgter) var bleven stanget af en Tyr.

Inden jeg gaar over til at omtale den relative Hyp-pighed af Invaliditet, skal jeg bemærke, at dette Begreb er og maa være noget ubestemt. Medens der nok kan gives almindelige Regler for, hvilke Legemsbeskadigelser der kunne antages at betinge vedvarende Tab af Arbejdsevnen, gælder det derimod ikke om Betingelserne for vedvarende Forringelse af denne. Det maa nemlig tages i Betragtning, at en Tilstand, som ved en Erhvervsgren i større eller mindre Grad forringer Arbejdsevnen, langt fra behøver at medføre samme Resultat ved en anden. Invaliditetsbegrebet bliver endvidere noget vaklende derved, at en Arbejder ved fortsat Øvelse kan vænne sig til at omgaa de Hindringer, som en eller anden Legemsbeskadigelse fra først af stiller ham i Vejen, saaledes at denne efter nogen Tids Forløb kun i

ringe Grad bliver ham følelig. Vi se derfor ogsaa, at f. Ex. den danske Lov om »Invalidforsørgelse m. m.« kun fastslaar Regler for, hvad der er at henhøre under de højere Invaliditetsgrader, medens den ved de lavere Grader lader sig nøje med at henvise til et Skøn over hvert enkelt Tilfælde.

Jeg er nu for en Sikkerheds Skyld gaaet ud fra to Definitioner af Invaliditetsbegrebet, baade en rummelig og en snævrere. Den sidste er dog utvivlsomt den Definition, som en Statsforsikringsanstalt nærmest vilde benytte som Udgangspunkt. Om de Legemsbeskadigelser, der ved hver af dem ere medtagne som Invaliditetsaarsag, kan jeg henvise til den oprindelige Undersøgelse. Her skal kun anføres Kvotienterne saavel efter den rummelige som efter den snævrere Definition, af hvilke den første overalt sættes i Parenthes.

Som Følge af Ulykkestilfælde under Arbejde skulde man da kunne vente, at der paa de 4 Kategorier af Arbejdere udenfor København faldt aarlig omkring 4 (mellem 7 og 9) Invalidiser for hvert 100,000 Indvaanere, idet der altsaa herved forstaas ikke alene Personer, som have mistet Arbejdsevnen, men ogsaa saadanne, der kun have faaet den mere eller mindre forringet. Gaa vi ud fra den for Midten af Femaaret beregnede Folkemængde, vilde det absolute Tal i 1882 herefter have været ca. 70 (mellem 120 og 160). Maskiner laa til Grund for over Halvdelen af Læsionerne. Kvindekønnets Andel i Invaliditetstilfældene er ligesaa forsvindende som deres Andel i Dødsfaldene. Havde vi holdt os alene til Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere, skulde der paa disse aarlig falde omkring 2 (mellem 2 og 3) Invalidiser for hvert 100,000 Ind-

vaanere; det absolute Tal kunde da i 1882 ansættes for de to Kategorier til at have været ca. 35 (mellem 35 og 50).

Af de hos Haandværksarbejdere indtrufne Invaliditetstilfælde ramte kun henimod Halvdelen saadanne, der vare beskæftigede ved Bygningsarbejde, medens man vil mindes, at disse sidste omtrent vare de eneste Haandværksarbejdere, der viste sig at være ramte af pludselige Dødsfald. Over $\frac{4}{5}$ af Læsionerne hos industrielle Arbejdere skyldtes Maskiner, ja selv hos Daglejere og Tjenestetyende stammede henimod Halvdelen af Læsionerne herfra (Agerbrugsmaskiner).

Vi vende os nu til de for København fundne Resultater, hvor den relative Hyppighed jo blev bestemt ad to Veje. Af Dødsfald lod det sig her vente, at der paa de 4 Kategorier af Arbejdere vilde falde aarlig mellem 6 og 8 for hvert 100,000 Indvaanere, eller for hvert 10,000 af de paagældende Arbejdere mellem 2 og 3. Med Folkemængden midt i Femaaret som Udgangspunkt — i København lader denne sig beregne med større Nøjagtighed end udenfor, eftersom der jo hist har været Folketælling saavel i 1880 som i 1885 —, kunde da det absolute Tal i 1882 ansættes til at have ligget mellem 15 og 20. Kun henimod $\frac{1}{10}$ af Dødsfaldene skyldtes Maskiner. Ligesom udenfor Hovedstaden viste Kvindekønnets Andel sig at være forsvindende, nemlig kun nogle faa (6) pCt. For Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere alene fik jeg aarlig mellem 3 og 5 Dødsfald for hvert 100,000 Indvaanere, eller for hvert 10,000 af de paagældende Arbejdere mellem 2 og 3; for de to Kategorier skulde da det absolute Tal i 1882 have ligget mellem 8 og 13.

Saa godt som alle de omkomne Haandværksarbejdere vare Bygningshaandværkere. Erfaringen viser altsaa saa vel i som udenfor Hovedstaden, at af Haandværkere de, der staa i Bygningsarbejdets Tjeneste, næsten de eneste, der medføre Fare for Livet paa denne Maade. Af de industrielle Arbejdere vare ca. $\frac{1}{3}$ komne til Skade ved Maskiner. Vedrørende de hos Daglejere indtrufne Ulykkestilfælde kan bemærkes, at Ladning og Losning af Skibe spillede en ikke uvæsenlig Rolle.

Af Invalider maatte man i København gøre Regning paa, at der paa de 4 Kategorier af Arbejdere faldt aarlig mellem 2 og 4 (mellem 5 og 7) for hvert 100,000 Indvaanere, eller for hvert 10,000 af de paagældende Arbejdere mellem 0,5 og 1,5 (mellem 2 og 3) — man vil erindre, at de i Parenthes anførte Tal referere sig til den rummelige Definition. Gaa vi ud fra den for Midten af Femaaret beregnede Folke­mængde, skulde det absolute Tal i 1882 have ligget mellem 5 og 10 (mellem 13 og 18). Kvindekønnets Andel i Invaliditetstilfældene er noget større end udenfor København, nemlig ca. 13 pCt. For Haand­værksarbejdere og industrielle Arbejdere alene fik jeg aarlig mellem 2 og 3,5 (mellem 4 og 6) Invalider for hvert 100,000 Indvaanere, eller for hvert 10,000 af de paagældende Arbejdere mellem 1,5 og 2,5 (mellem 3 og 4). For de to Kategorier lod det absolute Tal sig da i 1882 ansætte til at have ligget mellem 5 og 9 (mellem 10 og 15).

Af de hos Haandværksarbejdere konstaterede Invaliditetstilfælde ramte kun noget over Halvdelen Bygningshaandværkere. Det gælder altsaa saa

vel i som udenfor Hovedstaden, at Ulykkestilfælde, der medføre Invaliditet, temmelig hyppig forefalde i Haandværk, der intet have med Bygningsarbejde at gøre, medens dette var en ren Undtagelse ved de dødelig forløbende Ulykkestilfælde. Blandt de for industrielle Arbejdere opførte Invalider udviste næsten $\frac{9}{10}$ Maskinlæsioner som Aarsag — hos alle 4 Kategorier af Arbejdere tilsammen fandt det Sted med mere end Halvdelen.

Man vil maaske med nogen Forundring have lagt Mærke til, at der for hvert 100,000 Indvaanere viste sig at falde i København omtrent ligesaa mange Invalider paa Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere alene som paa alle 4 Kategorier af Arbejdere tilsammen, medens der udenfor København skulde falde 2 Gange saa mange paa de sidste som paa de første. Forklaringen ligger imidlertid deri, at Daglejere og Tjenestetyende paa Landet ere udsatte for jævnlig at komme til Skade ved Maskiner (i Agerbrugets Tjeneste), hvad de selvfølgelig i Hovedstaden ere meget lidt udsatte for. Maskinlæsioner ere nemlig, som man vil have set, overvejende den hyppigste Aarsag til Invaliditet. At de nævnte Læsioner derimod viste sig at spille en langt mindre Rolle overfor Dødsfaldene, er naturlig nok, eftersom Beskadigelse af Fingre og Haand — hvilke Legemsdele særlig ere truede af Maskiner — ulige sjældnere fremkalde Død end Invaliditet.

Under den Forudsætning, at en Forsikringsanstalt for Ulykkestilfælde lader sig nøje med at betale en Skadeserstatning engang for alle, vil det være tilstrækkeligt, at der lader sig tilvejebringe mere eller mindre fyldestgørende Oplysninger om det aarlige Antal af Døde og Invalider, hvormed den kan vente at faa at gøre. Men i det foreliggende Tilfælde turde den eventuelle Anstalts Formaal vel snarere blive: at pensionere den tilskadekomne ved indtrædende Invaliditet eller de efterladte, forsaavidt han dør, og der udkræves da andre Oplysninger, dersom Udgiften og dermed Præmiens Højde nogenlunde skal kunne beregnes. Under disse Omstændigheder bliver det nemlig af Betydning, at man er i Stand til at danne sig et Begreb om Alderen hos Invaliderne og om Civilstanden hos de omkomne. Hvad Undersøgelsen i saa Henseende evnede at bringe frem, vil ses af følgende Oversigtstabel.

Ved denne har jeg holdt mig alene til Hovedstaden, eftersom det udenfor denne indsamlede Materiale havde betydelige Lakuner vedrørende Civilstanden. Imidlertid tør det vel forudsættes, at Forholdene udenfor København næppe ville findes væsenlig afvigende i de paagældende Retninger. Endvidere er der kun taget Hensyn til Mandkønnet, hvortil Interessen jo aldeles overvejende knytter sig. Til Sammenligning er da anført, hvorledes det ved Folketællingen i 1885 stillede sig med Alder og Civilstand hos Hovedstadens hele mandlige Befolkning, fra 10 Aars Alderen at regne. I Antledning heraf maa dog bemærkes, at næppe et eneste alvorligt Ulykkestilfælde under Arbejde har ramt Individet under 13 Aars Alderen. Følgelig kan det paa hver af de tre Aldersklasser faldende Procent-

	Mandlige Haandværksarbejdere, industrielle Arbejdere, Daglejere og Tjenesteyende i København		Mandlige Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere i København		Hele den mand- lige Befolkning, der var over 10 Aar gammel, i København
	Invalider	Døde	Invalider	Døde	
Under 25 Aar { gifte { ugifte { frask. el. Enkemd.... }	22 % { > % { > % { > % }	13 % { 0 % { 100 % { 0 % }	27 % { > % { > % { > % }	14 % { 0 % { 100 % { 0 % }	35 % { 3 % { 97 % { 0 % }
Mellem 25 og 50 Aar { gifte { ugifte { frask. el. Enkemd.... }	62 % { > % { > % { > % }	60 % { 81 % { 19 % { 0 % }	58 % { > % { > % { > % }	59 % { 89 % { 11 % { 0 % }	48 % { 68 % { 29 % { 3 % }
Over 50 Aar { gifte { ugifte { frask. el. Enkemd.... }	16 % { > % { > % { > % }	27 % { 79 % { 7 % { 14 % }	15 % { > % { > % { > % }	27 % { 90 % { 0 % { 10 % }	17 % { 71 % { 12 % { 17 % }

antal respektivt af tilskadekomne og af hele Befolkningen ikke uden videre sammenstilles, omend Betydningen af den berørte Forskel ikke turde være stor. Men Manglen var uundgaaelig, idet Oplysningerne om den københavnske Befolkning, saaledes som de forelaa i Tabelværk til Københavns Statistik Nr. 8, gjorde det nødvendigt at medtage Børn fra det 10de Aar af.

Omkring 60 pCt. af de døde mandlige Arbejdere vare mellem 25 og 50 Aar gamle, altsaa i den Alder af Livet, hvor de som gifte hyppigst tør forudsættes at efterlade foruden Enke tillige Børn, der ikke selv kunne bidrage væsenlig til deres Underhold, hvilket i dette Samfundslag vil sige saadanne, der ere under 15 Aar. Af disse 60 pCt. viste sig nu igen ca. 80 pCt. at være gifte. Hertil maa da føjes, at der blandt de 27 pCt. døde, som var over 50 Aar gamle, fandtes omtrent ligesaa mange Procent gifte som ovenfor nævnt, der altsaa i alt Fald ville efterlade sig en til Understøttelse trængende Enke. For hele den mandlige Befolkning ere, som man vil se, de respektive Procenttal mindre. Om dette stammer fra, at for Arbejdernes Vedkommende muligvis de med det lille Materiale følgende Tilfældigheder have været paa Spil, skal jeg lade være usagt. Men under alle Omstændigheder er man utvivlsomt sikker paa, at snarere Maximum end Minimum af Udgiften kommer frem, naar man gaar ud fra, at 50 pCt. af alle de døde have efterladt sig foruden Enke tillige gennemsnitlig 3 Børn under 15 Aar, tilmed da der dog findes nogle omend faa Kvinder blandt de døde. Det kan i saa Henseende bemærkes, at af hele den mandlige Befolkning over 10 Aars Alderen var i

København ca. 45 pCt. gifte. At der her er gaaet ud fra et bestemt Gennemsnitsantal af Børn, beror paa, at Pensionen til Enken, som delvis tænkes afpasset efter Antallet af hine uden dog at kunne overskride et vist Beløb ($\frac{2}{3}$ af Mandens Arbejdsfortjeneste), skulde naa sin højeste Grænse netop ved Tilstedeværelsen af 3 Børn under 15 Aar.

Af Invaliderne blandt de mandlige Arbejdere var ligeledes omkring 60 pCt. mellem 25 og 50 Aar gamle, medens lidt over 20 pCt. var under 25 Aar, lidt over 20 pCt. over 50 Aar gamle. Efter en for de enkelte Aldersklasser mere specificeret Tabel, som dog ikke her skal refereres, synes Gennemsnitsalderen nærmest at ligge omkring 35 Aar. Det sidste gælder ogsaa om de kvindelige Invalider.

Skønt det ikke har nogen praktisk Interesse, kan der dog ved denne Lejlighed peges hen paa, at der i Alderen under 25 Aar fandtes et større Procentantal af Invalider end af døde, men omvendt i Alderen over 50 Aar et mindre Procentantal af hine end af disse. Maaske dette kan skyldes, at Børn og unge Mennesker i højere Grad end gamle Folk anvendes til Pasning af Maskiner og Arbejde ved disse — jfr. hvad der tidligere er bemærket om Maskinlæsionernes Betydning respektivt for Invaliditet og Død. Hertil kunde da muligvis komme, at gamle Folk paa Grund af den med Alderen følgende Ubehjælpssomhed turde være mere udsatte for særlig alvorlige Beskadigelser, uden Hensyn til Ulykkestilfældets Art.

Der var i den statistiske Undersøgelse, hvis væsentligste Resultater i det foregaaende ere resumerede, ikke forsøgt nogen Beregning af, hvor store de aarlige Omkostninger kunde ventes at blive her i Landet, naar der skulde gennemføres en Forsikring af Arbejderne mod Følgerne af Ulykkestilfælde under Arbejde. En af Forudsætningerne for at kunne anstille en saadan Beregning manglede nemlig, idet Kommissionen paa det Tidspunkt, da Undersøgelsen fremkom, endnu ikke havde drøftet Spørgsmaalet om, hvilken Understøttelse der skulde ydes den tilskadekomne eller de efterladte. Nu, da dette nedskrives, synes der imidlertid at være opnaaet Enighed om et Forslag i saa Henseende. Derefter skulde ved Dødsfald Enken have aarlig 20 pCt. og hvert Barn indtil det fyldte 15de Aar 15 pCt. af den omkomnes aarlige Arbejdsfortjeneste, tilsammen dog ikke ud over $\frac{2}{3}$ af denne; ved Invaliditet skulde den tilskadekomne have en aarlig Understøttelse af ikke under $\frac{1}{3}$ og ikke over $\frac{2}{3}$ af sin tidligere Arbejdsfortjeneste — forskellig efter Invaliditetens Grad. Der foreligger altsaa nu en Mulighed for at anstille det nævnte Forsøg, dog med Forbehold af, at Resultatet kun giver Antydninger.

Det er, vel at mærke, Dækningssystemet og ikke Ligningssystemet, hvorefter Beregningen er foretaget. Med andre Ord, man tænker sig Udgifterne, der fremkaldes ved de paa hvert Aar faldende Ulykkestilfælde, dækkede ved en Kapital engang for alle. Forsikringspræmien maa følgelig, til at begynde med, blive højere, end om hvert Aars Udgift til Understøttelse var bleven lignet paa dem, der skulde bære Omkostningerne ved Forsikringen, men til Gængæld vil den ikke som ved

Ligningssystemet blive stigende indtil et vist Punkt. Jeg er gaaet ud fra det Aar, for hvilket det absolute Antal af døde og Invalider gennemgaaende er forsøgt udfundet, nemlig 1882. Denne Tilknytning til et bestemt Aar er imidlertid forsaavidt ligegyldig, som Beregningen, for at gentage det, ikke gør Krav paa andet og mere end at være approximativ, dog saaledes, at den sandsynligvis snarere antyder Udgiftens Maximum end dens Minimum.

I København kunde for de 4 Kategorier af Arbejdere*) det absolute Antal af Dødsfald ved Ulykkestilfælde ansættes til at have været mellem 15 og 20 i det paagældende Aar. Her som i det følgende holde vi os for de Dødes Vedkommende til Middeltallet som det, ved hvilket der turde klæbe den mindste Fejl. Endvidere kunde man, højt regnet, gaa ud fra, at 50 pCt. af de omkomne havde været gifte. Man vil da aabenbart være paa den sikre Side, naar man antager, at hver af disse havde efterladt foruden Enke gennemsnitlig 3 Børn under 15 Aars Alderen, saaledes at altsaa Understøttelsen til de efterladte i hvert enkelt Tilfælde blev $\frac{2}{3}$ af den omkomnes aarlige Arbejdsfortjeneste o: Maximum. Anslaaes nu den gennemsnitlige aarlige Arbejdsfortjeneste for de 4 Kategorier af Arbejdere til 800 Kr.**), vilde Udgiften, der fremkaldtes

*) Haandværksarbejdere, industrielle Arbejdere, Daglejere og Tjenestetyende.

***) Efter den københavnske Industristatistik for 1882 blev den gennemsnitlige Aarsfortjeneste for Svende ca. 900 Kr., og for Arbejds mænd i Industriens Tjeneste ca. 700 Kr. De øvrige Arbejds mænd have, efter Provinsforhold at dømme, snarest mindre Aarsfortjeneste end de industrielle Arbejdere, om de end maaske undertiden faa højere Dagløn; hine have nemlig færre Arbejdsdage end disse som Regel.

ved Aarets dødelig forløbende Ulykkestilfælde under Arbejde, dækkes ved en Kapital engang for alle af ca. 70,000 Kr.

Dernæst kan det absolute Antal Invalidider ansættes til at have været mellem 5 og 10 efter den snevrere Definition, og mellem 14 og 18 efter den rummelige Definition af Invaliditetsbegrebet. Beregnes Understøttelsen til gennemsnitlig at beløbe sig til $\frac{5}{9}$ af den aarlige Arbejdsfortjeneste — som man vil erindre, altsaa nær ved Maximum ($\frac{2}{3}$) —, kunne vi nok her som i det følgende slaa os til Ro med at tage det højeste Tal efter den snævrere Definition, saa meget mere som det er denne sidste, der nærmest turde blive fulgt af en offentlig Forsikringsanstalt. Herefter vilde da den samlede Understøttelse til Aarets Invalidider, kapitaliseret, blive ca. 65,000 Kr.

Udgiften til at dække Omkostningerne, foraarsagede ved Død og Invaliditet blandt de 4 Kategorier af Arbejdere i København, skulde følgelig aarlig være ca. 135,000 Kr. *)

Vi ville nu tænke os Forsikringen alene at omfatte Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere, under hvilke sidste dog, som bemærket, er medtaget Personer, beskæftigede ved Jernbanetjeneste. For de nævnte Arbejdere i København kunde det absolute Antal Dødsfald i det paagældende Aar ansættes til at have været mellem 8 og 13. Gaa vi ud fra Middeltallet, endvidere fra det ovenfor anførte Procentantal gifte med 3 ufor-

*) I Anledning af samtlige Endesummer maa bemærkes, at man overalt har kapitaliseret Understøttelsen ved at multiplicere med 15, for at være nogenlunde sikker, samt at Tallene ere afrundede.

sørgede Børn, samt fra en gennemsnitlig aarlig Arbejdsfortjeneste af 800 Kr. for de to Kategorier af Arbejdere, vilde den aarlige Udgift i Anledning af Dødsfaldene dækkes ved en Kapital engang for alle af ca. 40,000 Kr.

Det absolute Antal Invalider skulde have været mellem 5 og 9 efter den snævrere Definition, mellem 10 og 15 efter den rummelige. Jeg anfører stadig Tallene ogsaa efter den sidste Definition for det Tilfældes Skyld, at nogen skulde ville lægge denne til Grund for Overslaget. Beregnet paa samme Maade som for Invalider af de 4 Kategorier, vilde da den samlede aarlige Invalideunderstøttelse, naar den kapitaliseres, blive ca. 60,000 Kr.

Død og Invaliditet blandt de to Kategorier af Arbejdere i København skulde altsaa tilsammen foraarsage en aarlig Udgift af ca. 100,000 Kr.

Udenfor København (Købstæder med Handelspladser, samt Landdistrikter) kunde det absolute Antal døde for de 4 Kategorier af Arbejdere ansættes til at have været mellem 70 og 120 i det paagældende Aar. Et Beløb af 500 Kr. som repræsenterende den gennemsnitlige aarlige Arbejdsfortjeneste er vel rigelig anslaaet, idet denne for Markarbejdere turde ligge nærmere 400 end 500 Kr., og for Købstadarbejdere nærmere 500 end 600 Kr.; hvad angaar Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere paa Landet, staa de i Henseende til Lønningsforholdene sikkert nok de sidste nærmere end de første. Tages Middeltallet af de omkomne, og gaas der ligesom i København ud fra, at 50 pCt. af dem have været gifte, der efterlod sig erstatningsberettigede med Krav paa Maximum af Understøttelse, bliver

herefter den kapitaliserede Udgift i Anledning af Aarets Dødsfald ca. 235,000 Kr.

Dernæst kan det absolute Antal Invalider anslaaes til at have været omkring 70 efter den snævrere Definition, mellem 120 og 160 efter den rummelige Definition. Gaa vi ud fra Antallet efter den snævrere Definition, idet vi samtidig forudsætte ligesom i København, at Understøttelsen i hvert enkelt Tilfælde naar op til $\frac{5}{9}$ af den aarlige Arbejdsfortjeneste, bliver den kapitaliserede Udgift i Anledning af Aarets Invalider ca. 295,000 Kr.

Udgiften til at dække Omkostningerne, foraarsagede ved Død og Invaliditet blandt de 4 Kategorier af Arbejdere udenfor København, skulde herefter aarlig blive ca. 530,000 Kr.

Hvilket Resultat vilde vi faa udenfor København, dersom Forsikringen alene omfattede Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere — inklusive de ved Jernbaner beskæftigede? For de nævnte Arbejdere kunde det absolute Antal Dødsfald i det paagældende Aar ansættes til at have været mellem 20 og 70. Anslaaes den gennemsnitlige aarlige Arbejdsfortjeneste for disse to Kategorier af Arbejdere til 570 Kr., bliver Aarets kapitaliserede Udgift, beregnet paa sædvanlig Maade, for Dødsfaldenes Vedkommende ca. 125,000 Kr.

Det absolute Antal Invalider skulde have været omkring 35 efter den snævrere Definition, mellem 35 og 50 efter den rummelige Definition. Beregnet paa samme Maade som for Invalider af de 4 Kategorier, vilde da den samlede Invalideunderstøttelse, naar den kapitaliseres, blive ca. 165,000 Kr. aarlig.

Død og Invaliditet blandt de to Kategorier af Ar-

bejdere udenfor København skulde altsaa foraarsage en aarlig Udgift af c. 290,000 Kr.

For hele Landet vilde da efter Kapitaldæknings-systemet de samlede Omkostninger ved en Forsikring mod Ulykkestilfælde under Arbejde, under de anførte Forudsætninger, blive ca. 665,000 Kr. aarlig, forsaavidt Forsikringen omfattede alle 4 Kategorier af Arbejdere, derimod ca. 390,000 Kr. aarlig, naar kun Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere tænkes forsikrede.

Det kunde endnu have sin Interesse, om man forsøgte særlig at beregne Omkostningerne ved Forsikringen af de i Landbrugets Tjeneste staaende Arbejdere. Anslaaes for disse den gennemsnitlige Aarsfortjeneste til 425 Kr., bliver den aarlige Udgift, beregnet paa sædvanlig Maade og kapitaliseret:

Døde.....	ca. 100 000 Kr.
Invalidider	- 125 000 —
Tils,....	ca. 225 000 Kr.

Vi skulle til Slutning, paa Grundlag af de ovenfor anstillede Beregninger, forsøge paa at danne os et Begreb om, hvor høj Præmien vilde blive respektivt ved Landbruget samt ved Haandværk og Industri i København, idet vi nærmest tænke os den udredet af Arbejdsgiverne.

Naar man paa Gaarde med 1 Td. Hartkorn og derover fordeler i Forhold til Hartkornet det aarlige Beløb, der skulde fremkomme som kapitaliseret Understøttelse til Arbejdere i Landbrugets Tjeneste, faa vi følgende Resultat. Bortset fra Bornholm, have disse Gaarde 326,031 Tdr. Hartkorn. For Bornholms Ved-

kommende er det tilsvarende Hartkorn (bornholmsk) 7,595 Tdr., eller reduceret ca. 5060 Tdr. I Kongeriget Danmark har saaledes Gaarde med et Tilliggende af 1 Td. Hartkorn og derover ialt omtrent 331,100 Tdr. Hartkorn. Fordeles de ca. 225,000 Kr. herpaa, skulde den aarlige Udgift blive tilnærmelsesvis 68 Øre pr. Td. Hartkorn. At lade de 6805 Tdr. Skovskyldshartkorn kontribuere i samme Forhold som Ager- og Engshartkorn, kunde der vel være god Berettigelse til, eftersom Fældning af Træer langtfra hører til de farefri Beskæftigelser. Sker dette, bliver den aarlige Udgift pr. Td. Hartkorn 67 Øre tilnærmelsesvis.

Derimod lod det sig næppe forsvare at medtage Boelssteder og Huse med under 1 Td. Hartkorn. Ved Jordbrug af en saa ringe Størrelse besørger nemlig det forefaldende Arbejde som oftest af Ejeren selv. Fastholder man nu, at et Ulykkestilfælde kun medfører Erstatningsberettigelse for den tilskadekomne Arbejder eller hans efterladte, for saa vidt det har ramt ham i en anden Persons Tjeneste, vilde der fremkomme en besynderlig Abnormitet ved at gaa saa langt ned med Fordelingen af Udgifterne. Eftersom Arbejdsgiver og Arbejder som oftest ere samlede i en og samme Person ved hine smaa Jordbrug, vilde paa denne Maade Vedkommende qua Arbejdsgiver blive delagtig i at bære Omkostningerne ved Ulykkesforsikringen, medens han paa den anden Side qua Arbejder ikke var berettiget til Understøttelse, naar han kom til Skade i sin egen Tjeneste. Med dette sidste for Øje, er der da ogsaa i det foregaaende, saa vidt muligt, set bort fra de her indtraadte

Ulykkestilfælde, der havde Død og Invaliditet til Følge.

I København kan Antallet af Medhjælpere ved Erhverv, hvor der anvendes Maskiner, drevne ved Damp eller Gas, samt af Medhjælpere ved de forskellige Bygningshaandværk anslaaes til ca. 15,000, efter en paa Grundlag af Industristatistiken for 1882 foretagen Kalkule. Man vil erindre, at paa de sidstnævnte faldt saa godt som alle de indenfor Haandværkernes Kreds indtrufne Dødsfald, i Forbindelse med omtrent Halvdelen af Invaliditetstilfældene. Medtages imidlertid alle Medhjælpere hos Møbel-snedkere og Smede — oven for er der kun taget Hensyn til de Forretninger af den Art, der benytte Damp som Bevægkraft —, komme vi op til et Antal af ca. 20,000. Da Dødsfald og Invaliditet blandt Haandværksarbejdere og industrielle Arbejdere i København skulde foraarsage en aarlig Udgift af ca. 100,000 Kr. efter Kapitaldækningssystemet, bliver det i første Tilfælde tilnærmelsesvis $6\frac{1}{2}$ Kr. pr. Arbejder eller 0,8 pCt. af den anslaaede samlede Arbejds løn — i Gennemsnit for hver ca. 800 Kr. om Aaret —, og i sidste Tilfælde tilnærmelsesvis 5 Kr. pr. Arbejder eller 0,6 pCt. af Arbejds lønnen. For Haandværk og Industri udenfor København kan maaske ventes en noget lignende Kvotadel, i alt Fald ville Forholdene i Frederiksberg næppe vise sig væsenlig forskellige fra de københavnske.

Dersom man altsaa ikke foretager nogen Inddeling i Fareklasser, synes Præmien i intet af de paagældende Erhverv at ville overstige 0,6 (0,8) pCt. af Arbejds lønnen, selv om man gaar ud fra

Kapitaldækningsystemet. Det maa i saa Henseende ydermere erindres, at de ved Jernbanetrafiken indtrufne Ulykkestilfælde under Arbejde ere tagne med blandt de for industrielle Arbejdere opførte, medens paa den anden Side de ved Jernbaner beskæftigede Personer ikke ved denne Beregning ere optalte blandt Medhjælpere ved Haandværk og Industri. Dette Moment vil dog navnlig have Betydning for Forholdene udenfor København. Ved Inddelingen i Klasser, vil derimod Præmien i de højere Fareklasser maaske nok kunne naa op til mellem 1 pCt. og 2 pCt. af Arbejdslønnen.
